
ÉRDI SZC EÖTVÖS JÓZSEF SZAKGIMNÁZIUMA ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁJA

OM 203036
2360 Gyál, Erdősor u. 65.
Tel.: (29)340-112, (29)346-451

www.eotvos-gyal.sulinet.hu
Fax: (29)340-952

ALAPKÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TERV

**Érdi Szakképzési Centrum
Eötvös József Technikum
2360 Gyál, Erdősor u. 65.**

**Készítette:
Horváthné Körmendi Andrea/Dr. Fülöpné Böszörményi Aliz**

Hatályba lép: 2020. 09. 01-től

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés, alapfogalmak	3
2. Az alapkészségfejlesztés szükségességének indoklása	4
3. Az alapkészségek fejlesztésének célrendszere	5
4. A mérés-értékelési tevékenység rendszere - a fejlesztőmunka megvalósulásának első lépései	6
4.1. Mérési alapelvek	6
4.2. Bemeneti mérések	7
4.3. Folyamatmérések	8
4.4. Kimeneti mérések	10
4.5. Pedagógus szintű mérések	11
5. A mérési eredmények rögzítése	11
6. Intézményünk alapkészség-fejlesztő tevékenysége	11
6.1. A fejlesztőmunka tervezése, irányai	11
6.2. A fejlesztőmunka konkrét területei	13
7. A különleges bánásmódot igénylőkkel kapcsolatos intézkedések	14
8. A mérési és a fejlesztési program eredményessége, sikerkritériumok	14
8.1. A mérések rendszerének eredményessége az oktatók és az intézmény szempontjából	14
8.2. A mérések rendszerének eredményessége a diákok szempontjából	15
8.3. A fejlesztési program eredményessége	16

1. Bevezetés, alapfogalmak - a „MI”

Az intézményi szintű alapkészség-fejlesztési terv elkészítéséhez fontos definiálnunk, mi mindent sorolunk az alapkészségek sorába és ezeknek a készségeknek mi a funkciója abban a fejlődési szakaszban, amelybe intézményünk diákjai tartoznak.

Minderre azért van szükség, mert ezek határozzák meg, jelölik ki a mérési-fejlesztési területeket, a mérési célokat, eszközöket, adják meg a fejlesztés irányát és így meghatározzák a fejlesztés módszereit is.

Alapkészségnek tekintjük, a klasszikus megközelítésnek megfelelően az

- írás
- olvasás
- számolás készségterületeken belül az
  - írott és hallott szöveg értését
  - írott és beszélt szöveg alkotását
    - anyanyelven
    - idegen nyelven
    - kézírással
    - digitális eszközök használatával

az adott fejlődési szakasz szintjén megfogalmazott elvárásoknak megfelelően

- matematikai műveletek elvégzését
  - algebra
  - geometria
  - halmazelmélet
  - valószínűségszámítás
  - infokommunikációs technika egyes részterületein

az adott fejlődési szakasz szintjén megfogalmazott elvárásoknak megfelelően

További alapkészségnek tekintjük

- a társas-szociális készségeket
- a tanulási, tanulásmódszertani készségeket

2. Az alapkészségfejlesztés szükségességének indoklása – az „ok”

Az általában vett készségfejlesztés, kiemelten és célzottan az alapkészségek fejlesztése a **személyiség egészének fejlesztését** szolgálja. A személyiség fejlesztése az oktató-nevelőmunka alapfeladata. E tekintetben a **kompetencia alapú** fejlesztés hatékonyságában hiszünk.

Kompetencia-fogalmunk a mindennapi használhatóságra orientálva:

KOMPETENCIA = ismeret + készség + attitűd,

ahol az ismeret = „amit tudok”

készség = „meg is tudom valósítani/oldani, el tudom végezni, végre tudom hajtani”

attitűd = „meg is akarom oldani”

Tudomásul kell vennünk, hogy az iskolai oktatás és a nevelés egyaránt **teljesítmény-alapú** megítélésen, értékelésen nyugszik. Az iskola a teljesítményt méri, kondicionáló/fejlesztő tevékenységével a teljesítmény fokozását, minőségi javulását célozza. Gyermekünk önértékelése és énképének alakulása ezért is függ oly nagy mértékben össze a teljesítménnyel.

képesség x tanulás = tudás   tudás x gyakorlat, gyakorlás = készség, jártasság

(készség, jártasság x motiváció x munkavégző képesség) + iskolai/otthoni tanulási feltételek =

TELJESÍTMÉNY

Látható, hogy a **készség már termék, eredmény** abban a folyamatban, amely a teljesítmény megszületéséhez vezet. Középiskolába a gyermekek, fiatalok **hozott készségszinttel** érkeznek. Ezt a szintet az határozza meg, milyen képességfejlesztő munka áll mögötte, mennyi befektetett munka és ez a munka (tanulási tevékenység) mennyire volt hatékony, vagyis, mennyit „tud” a gyerek és az is, hogy a megszerzett tudást, ismeretet mennyire gyakorolta, mennyire tudta megfelelő szintre emelni, az adott területen milyen szintű a jártassága.

Ha mindez rendben van, a jó teljesítmény eléréséhez az alapkészségek fejlesztésére már nincs szükség, hanem azok további kondicionálására, további ismeretek szerzésére, más készségek fejlesztésére, beépítésére az alapkészségek mellé, a motiváltság erősítésére vagy szinten tartására, a munkavégző képességek jó kondícióban tartására és a tanulási feltételek biztosítására.

Ha azonban a gyermek készség, jártasság tekintetében **deficittel érkezik,** különösen az alapkészségek szintjén, ez nyomós okot ad ezen készségek fejlesztésére.

Iskolánk jellemzően azoknak a gyermekeknek, fiataloknak is igyekszik esélyt adni, akik valamely, a teljesítményt eredményező folyamatelem tekintetében „alultápláltak”,

valamilyen deficittel rendelkeznek, ez indokolja számunkra ennek a munkának a professzionális megtervezését, a folyamat szakszerű menedzselését.

3. Az alapkészségek fejlesztésének célrendszere - „a cél”

A fentiekből következik, hogy a készségfejlesztő munkának a következő célrendszert kell szolgálnia:

I. Célcsoport: hátránykompenzáció

➤ rövid távú, működő célok

- a 9. évfolyamra beérkező gyermekek hozott hátrányait készségspecifikusan és ütemezetten, megtervezetten csökkenteni
- a munka eredményességéhez elengedhetetlen társas közeget biztosítani
- ebben a közegben a gyermeket tanulásképes állapotba hozni
- tanulási és együttműködési motivációját legalább az alapaktivitás szintjére felhozni
- a folyamatba illesztett mérési pontokon a tőle elvárható optimális szintet elérni
- a feltárt hiányok, hátrányok csökkentése érdekében segítő kapcsolatokat működtetni

➤ hosszú távú, különös célok

- a gyermek érje el a korosztályára, érettségi szintjére megfogalmazott normatív követelmények optimális szintjét minden alapkészség-területen
- a készségek fejlettségi szintje tegye lehetővé a további kompetenciafejlesztést, a kompetencia minden eleme vonatkozásában
- a megfelelő kompetenciaszint alapján váljon alkalmassá adott szakma, hivatás legalább átlagos szintű gyakorlására

II. Célcsoport: teljesítménynövelés, minőségi munkavégzés (tanulási tevékenység) elérése

➤ rövid távú, működő célok

- a gyermek a korosztályára, érettségi szintjére megfogalmazott normatív követelmények optimális szintjét - minden alapkészség-területen - tartani tudja, ennek érdekében
- a hátrányképző tényezőket blokkolni tudjuk

- a gyermek számára a rá irányuló elvárások rendszerét érthetővé és befogadhatóvá tesszük
  - a gyermek számára a rá irányuló elvárások rendszerét kezelhetővé tesszük
  - a folyamatba illesztett mérési pontokon a gyermek a tőle elvárható optimális szintet tartani tudja (tantárgyspecifikusan is)
  - motiváltságát az alapaktivitás szintjén megtartani tudja
  - társas közegében státusza pozitív mutatókat hozzon
  - hosszú távú fejlődésre képes állapotba kerüljön
- **hosszú távú, különös célok**
- az alapkészségek megfelelő (normatívan és szubjektumspecifikusan meghatározott mutatók tekintetében) szintjére további készségek fejlesztését célozzuk
  - hangsúlyosan a szakmaspecifikus készségek fejlesztését
  - szükség szerint, de hangsúlyosan a mérési ciklus adott pontjain korrekciós lépésekre a gyermek felkészültté válik. (iskolaváltás, szakmaváltás, korai pályakorrekció)
  - a hátránykompenzáció eredményeképpen teljesítménye a tőle elvárható átlagosan jó szinten, hosszú távon is kiegyenlítetté válik
  - választott szakmája elvárásainak megfelelően annyiban, hogy annak gyakorlására, pályakezdő szinten, a szakma alkalmassági kritériumainak megfelelően alkalmassá válik (teljesíteni tud a képességei szerint, rendelkezik az elvárt szakmai kompetenciákkal, alkalmazkodni tud, közben jól érzi magát)
  - tanulási képességei és a tanuláshoz kötődő attitűdje képessé tegye az élethosszig tartó tanulás vállalására, a felnőttkori tanulásra motivált legyen.

4. A mérés-értékelési tevékenység rendszere - a fejlesztőmunka megvalósulásának első lépései

4.1. Mérési alapelvek

Minden fejlesztőmunka a diagnosztizálással indul: csak azt tudjuk hatékonyan fejleszteni, amit előtte felmértünk.

Ehhez szükségünk van:

- A méréstípusok artikulálására (bemeneti, folyamat-, illetve kimeneti) mérések fölvállalására - a „milyet”
- A mért területek konkrét megnevezésére (ld. alapkészségek) – a „mit”

- A résztvevő célcsoportok kijelölésére - a „kiket”
- A mérési eszközök és módszerek kiválasztására – a „mivel”
- A mérési célok meghatározására – a „mi célból”
- A mérések ütemezésére – a „mikor”
- A méréseket végzők kijelölésére – a „kik” mérünk – folyamatelemek meghatározására.

4.2. Bemeneti mérések

I. készségcsoport

Mért terület	Mérőeszköz	Mérés célja	Ütemezés
Matematikai alapkészségek	NSZFH, saját eszközök	az egyes egyes matematikai alapkészségek fejlettségi szintjének feltárása egyénileg és csoportszinten	Szeptember/október
Anyanyelvi szövegértés	NSZFH saját eszközök	az egyes, írott és hallott szövegértési készségek fejlettségi szintjének feltárása egyénileg és csoportszinten	Szeptember/október
Anyanyelvi szövegalkotás	NSZFH saját eszközök	az egyes, írott és beszélt szövegalkotási készségek fejlettségi szintjének feltárása egyénileg és csoportszinten	Szeptember/október

II. készségcsoport

Mért terület	Mérőeszköz	Mérés célja	Ütemezés
Motiváltság	célzott beszélgetések, kísérleti helyzetek teremtése, kérdőív	motiváltsági szint megítélése az általában vett tanulásra, és a választott szakma elsajátítására vonatkozóan	Szeptember kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása,

			kiértékelés
Társas készségek	a viselkedés megfigyelése, kérdőív kísérleti helyzetek teremtése	a legfontosabb társas készségek fejlettségének megítélése <ul style="list-style-type: none"> • nyitottság, • kapcsolatteremtés, • együttműködés • alkalmazkodás • kooperáció • versenyszellem 	Szeptember kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása, kiértékelés
Tanulásmódszertan	célzott beszélgetések kérdőív feladatlapok	a következőkre való rálátás megszerzése: <ul style="list-style-type: none"> • tanulási attitűdök • eredményes és eredménytelen tanulási szokások • módszerek • tantárgypreferenciák és azok kialakulásának okai 	Szeptember kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása, kiértékelés

4.3 Folyamatmérések

I. készségcsoport

Mért terület	Mérőeszköz	Mérés célja	Ütemezés
Matematikai alapkészségek	saját fejlesztésű és a pedagógus által kiválasztott egyéb eszközök	az egyes matematikai alapkészségek fejlettségi szintjének változása egyénileg és csoportszinten	tanítási folyamatban a tanmenetek mentén
Anyanyelvi szövegértés	saját fejlesztésű és a pedagógus által kiválasztott egyéb eszközök	az egyes, írott és hallott szövegértési készségek fejlettségi szintjének változása egyénileg és csoportszinten	tanítási folyamatban a tanmenetek mentén
Anyanyelvi szövegalkotás	saját fejlesztésű és a pedagógus által kiválasztott egyéb eszközök	az egyes, írott és beszélt szövegalkotási készségek fejlettségi szintjének változása egyénileg és	tanítási folyamatban a tanmenetek mentén

		csoportszinten	
--	--	----------------	--

II. készségcsoport

Mért terület	Mérőeszköz	Mérés célja	Ütemezés
Motiváltság	célzott beszélgetések, kísérleti helyzetek teremtése, kérdőív + attitűdskálák + témaelemzések	a bemeneti motiváltsági szint változásainak nyomon követése a következő területeken: <ul style="list-style-type: none"> • energia és dinamizmus (aktivitásszint, teljesítmény, versengés, kudarcból való félelem, tanárokhoz való viszony, elmélyülés jövőorientáltság) • belső motiváció (érdeklődés, flexibilitás autonómia) • külső motiváció (iskolai, osztályszintű státusz, esetleges anyagi támogatás) • a motivációhiány okainak feltérképezése (a motivációs szorongás változatai, kognitív, lélektani, szociokulturális környezeti háttérből eredeztethető okok) 	II. félévben kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása, kiértékelés
Társas készségek	a viselkedés megfigyelése, kérdőív kísérleti helyzetek teremtése	föltérképezni a legfontosabb társas készségek fejlettségének változásait, a változás irányait <ul style="list-style-type: none"> • nyitottság, • kapcsolatteremtés, • együttműködés • alkalmazkodás • kooperáció • versenyszellem terén 	II. félévben kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása, kiértékelés
Tanulásmódszertan	célzott beszélgetések kérdőív feladatlapok	A változások feltérképezése a következőkben: <ul style="list-style-type: none"> • tanulási attitűdök • eredményes és eredménytelen tanulási szokások 	II. félévben kérdőívek előkészítése, mérés lebonyolítása,

		<ul style="list-style-type: none"> • tantárgypreferenciák • tantárgyspecifikus és • nem tantárgyspecifikus tanulási módszerek 	kiértékelés
--	--	--	-------------

A folyamatkontroll és a mérőföldkő-mérések funkciója a fejlesztőmunka vonatkozásában az is, hogy az eredmények ismeretében kijelölik a változtatások, beavatkozások pontjait, céljait és irányt mutatnak a módszerek esetleges vagy szükségszerű korrekciójára vonatkozóan is.

4.4. Kimeneti mérések

A kimeneti mérések mindkét készségcsoport vonatkozásában a következőkre irányulnak:

- az egyes osztályokban osztályszinten, tanulói csoportok szintjén és az egyének szintjén a bemeneti, illetve a mérőföldkő-mérések (negyedévek, félév) eredményeihez képest milyen az **elmozdulások iránya**
- az **elmozdulások aránya, mértéke**
- **milyen következtetéseket vonhatunk le** a kimeneti mérési eredményekből
- megadják a beavatkozások, korrekciók, innovációk tartalmi, ütemezési, megvalósítási mutatóit

Megjegyzés:

A nem sztenderdizált mérőeszközökkel történő mérések - a motiváltság, társas kompetenciák, tanulásmódszertan területén - validitását erősen befolyásolják a következő tényezők:

- lehetséges, hogy a tanulók valamiért nem mernek igazgat mondani
- a számukra hátrányos információkat nem osztják meg
- nem biztos, hogy tisztában vannak saját erősségeikkel, gyengeségeikkel
- új keletű események, friss benyomások, élmények erősen befolyásolják őket
- befolyásol a kérdezés módja, a kérdező személye,
- a rosszul megválasztott időpont,

ezért ezeknél a méréseknél különösen körültekintően kell eljárunk, ha reális eredményre törekszünk.

4.5. Pedagógus szintű mérések

A pedagógus szintű mérések területén a bevont osztályokban tanító kollégák saját tantárgyuk vonatkozásában az általuk megválasztott mérőeszközökkel végzik a méréseket.

Méréseik eredményeit ugyanolyan súllyal vesszük figyelembe, mint az NSZFH és/vagy az OKM mérések során, a sztenderd eszközökkel történő méréseredményeket.

Tesszük ezt azért, mert itt, a pedagógus szintű méréseknél lehet tervezni, kalkulálni a személyiség-és csoportspecifikumokat, így és itt valósíthatjuk meg a differenciált méréseket, amelyek elengedhetetlenek a differenciált és személyiségorientált fejlesztő munkához.

5. A mérési eredmények rögzítése

Minden mérés egyik legfontosabb eleme a dokumentálás, ebben az átláthatóság, visszakereshetőség.

Mérési eredményeinket digitálisan és/vagy papíralapon rögzítjük, elektronikus naplóban, egyéb adathordozókon tároljuk és a hozzáférés jogával rendelkezők számára nyitottá tesszük.

6. Intézményünk alapkészség-fejlesztő tevékenysége

6.1. A fejlesztőmunka tervezése, irányai

Az alapkészségek fejlesztő tevékenységét értelemszerűen az általunk alapkészségnek definiált, az I. pontban megnevezett készségekre tervezzük.

A tervezőmunka alapja a bemeneti mérések eredménye, folytatását meghatározzák a folyamatkontroll és a mérőföldkő-mérések eredményei.

A fejlesztőmunka irányait a 3. pontban meghatározott célrendszer és rész céljai adják meg.

6.2. A fejlesztőmunka konkrét területei

Az I. készségcsoport vonatkozásában:

Fejlesztendő terület	Fejlesztés módja/eszköze	Tantárgy(ak)	Ütemezés
Matematikai alapkészségek <ul style="list-style-type: none"> • A matematikai gondolkodás jellemzői • A matematikai logika alapjai, • szöveges feladatok megértése, • eszközhasználat	érdeklődés felkeltése játékos gyakorlatokkal, online és tábla-illetve papíralapon, feladatmegoldás, grafikonok, ábrák leolvasásának gyakorlása, demonstrációk, vetélkedők, matematikatörténeti	matematika természetismeret logisztikai tantárgyak, testnevelés (a mozgás és a térélmény vonatkozásában)	tanmenetek figyelembevételével, tanulásmódszertani támogatással folyamatosan és tervszerűen

<ul style="list-style-type: none"> • szabályok, • gondolkodási sémák; konvergens és divergens gondolkodás • ezekre épülő műveletek elvégzésének készsége 	<p>előadások, térélmény gyakorlatok, térképolvasás</p> <ul style="list-style-type: none"> • felzárkóztatás, • korrepetálás, • tanórai differenciálás • egyéni fejlesztés 	)	
Anyanyelvi készségterületek	<p>- az irodalmi és a mindennapi kommunikáció szövegjellemzőinek megismerése, értelmezési technikái</p> <p>- műelemzési technikák</p> <p>- műfajok, narráció, lírai én, üzenet,</p> <p>-szövegpéldák elemzése,</p> <p>- grammatikai fogalmak</p> <p>- nyelvi analitikai képességek</p> <p>- nyelvi konstrukciós képességek</p> <ul style="list-style-type: none"> • felzárkóztatás, • korrepetálás, • tanórai differenciálás • egyéni fejlesztés 	<p>magyar nyelv és irodalom</p> <p>művészetek</p>	<p>tanmenetek figyelembevételével,</p> <p>tanulásmódszertani támogatással</p> <p>folyamatosan és tervszerűen</p>

A II. készségcsoport vonatkozásában

Fejlesztendő terület	Fejlesztés módja/eszköze	tantárgy(ak)	ütemezés, segítők
<p>Motiváció</p> <ul style="list-style-type: none"> - tanulási - szakmai orientációs 	<p>- motivációhiány tényezőinek blokkolása, a szituációból való kilépés elkerülése érdekében</p> <p>- a drive-ok hatásának erősítése</p> <p>- motivátorok hozzárendelése</p> <p>- az alapaktivitás alatti állapot megszüntetését célzó módszerek, eljárások hozzárendelése</p> <p>- az egészségesen gerjesztett</p>	<p>minden tanult tantárgy, de különösen az osztályfőnöki órák és a tantárgyközi időszávok és programok</p>	<p>folyamatos és tervszerű</p> <p>támogató csoport,</p> <p>iskolai szociális segítők,</p> <p>iskolai pszichológus</p>

	<p>állapot elérése</p> <ul style="list-style-type: none"> - a nyitott állapot elérése további motivátorok hozzárendelésével - a célorientált állapot elérése lokomóciós és manipulációs módszerekkel <ul style="list-style-type: none"> • személyes beszélgetések, • csoportfoglalkozások • tréningjellegű feladatok, játékok 		
Társas készségek	<ul style="list-style-type: none"> - kooperációs tevékenységek a technikák tanításával - az együttműködési készségre ható romboló tényezők (pl. előítéletesség) blokkolása érzékenyítő programokkal - alkalmazkodási készség kondicionálása játékokkal, - normatív, szabálykövető viselkedés elérése játékkal, szépirodalmi művek segítségével, történelmi események elemzésével, jogi esetek elemzésével - dokumentumok (pl. a házirend) elemzésével - felelősségvállalást célzó feladatok, megbízások beiktatása a nevelőmunkába 	<p>minden tanult tantárgy, de különösen az osztályfőnöki órák és a tantárgyközi időszavok és programok</p>	<p>folyamatos és tervszerű.</p> <p>támogató csoport,</p> <p>iskolai szociális segítők,</p> <p>iskolai pszichológus</p>
Tanulásmódszertan	<p>tantárgyspecifikus és nem tantárgyspecifikus módszerek alkalmazásával,</p> <p>érezékenyítő technikákkal,</p> <p>élménypedagógiai módszerek segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> • egyéni fejlesztés • csoportmunka • projektmunka 	<p>minden tanult tantárgy</p> <p>a formális, az informális és a nonformális tudásgyűjtő területek tanulási lehetőségeinek és a tanulás eredményeinek</p>	<p>folyamatos és tervszerű</p>

technikája - a kommunikáció s zavarok leküzdése		tudatosítása	
--	--	--------------	--

7. A különleges bánásmódot igénylőkkel kapcsolatos intézkedések

Különleges bánásmódot igénylők a vonatkozó szabályzóknak megfelelően az SNI, a BTMN, a H-HH oktatási-nevelési kategóriába sorolt tanulók.

Szintén különleges bánásmódot igényelnek a kiemelkedően tehetségesek is.

Iskolánknak a velük kapcsolatos teendőit elsősorban a vonatkozó jogszabályok és a Szakmai Programunk (régi nevén Pedagógiai Program)

Hátránykompenzációs célrendszerünket a 3. pontban leírtak tartalmazzák.

A megvalósításban alkalmazzuk a fejlesztési tervben foglalt készségfejlesztő munka elemeit, valamint erősítjük és tovább ápoljuk kapcsolatainkat az iskolai szociális segítőkkel, a vonzáskörzetünk, illetve a hozzánk járó tanulók lakóhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálataival és családsegítőikkel, a gyermekvédelmi alap- és szakellátás intézményeivel valamint (anyagforrás esetén) a „Lemorzsolódás csökkentés és alapkészségek fejlesztése az Érdi Szakképzési Centrumban” című program” keretében kialakított támogató csoportjának tagjaival. Tehetséggondozó programunk jelenleg kidolgozás alatt áll.

8. A mérési és a fejlesztési program eredményessége, sikerkritériumok

8.1. A mérések rendszerének eredményessége az oktatók és az intézmény szempontjából

Méréseinket - különösen az átalakuló szakképzési rendszer működése tekintetében - akkor tekintjük eredményesnek, ha a hozzájuk kapcsolódó értékelés az egyes oktató, az osztályban működő tanári/oktatói team, illetve az egész testület és az iskolavezetés számára szakmai gazdagító hatást ér el, amennyiben:

- kapcsolatot teremt a partnerek (igényeik) és az intézmény között
- jelzést ad az egyes (alap)készségterületek követelményelemei és a valós tudás kapcsolatáról
- jelzést ad a tanulói társas és munkavállalói kompetenciák korosztályszerkezetéről
- jelzést ad a tanulási és munkamotiváció szintjéről

- tájékoztatást ad, adatokat szolgáltat az eredményekről, a teljesítményről, a nevelési és oktatási folyamat erős és gyenge pontjairól, hozzásegítve az oktatót, a teameket és az intézmény egészét a sikeresebb működéshez
- igazolja vagy nem igazolja az oktatási/fejlesztési stratégia helyességét
- nagyobb tudatosságra, fókuszáltságra készítet a munkában
- csapatmunkára ösztönzi az egyes osztályokhoz kötődő oktatókat (valódi teamként, azaz együttműködő csoportként működtet)
- beavatkozást tesz lehetővé a pedagógiai folyamatba
- lehetővé teszi a tanulói teljesítmények összehasonlítását (külső standardokhoz és önmagukhoz képest is!)
- tükröt tart az oktatóknak munkájuk, teljesítményük értékeléséhez, amennyiben
- hozzájárul az oktató önismeretéhez, énképe alakításához
- bátorítást ad a saját teljesítmény vizsgálatához a fejlődés érdekében az oktatók és a tanulók számára egyaránt
- csökkenti az oktatók defenzív, védekező magatartását
- ráirányítja a figyelmet a szükséges változtatásokra, így folyamatos fejlesztésre ösztönöz
- a problémák iránti érzékenységre, kritikai szemléletre ösztönöz
- megváltoztatja a kommunikáció tartalmát a partnerek között, ezáltal segíti az együttműködést
- segít a jobb minőség elérésében, majd megőrzésében, illetve továbbfejlesztésében, így erősíti a minőségorientáltság szemléletét.

8.2. A mérések rendszerének eredményessége a diákok szempontjából

Méréseinket a diákok szempontjából akkor tekintjük eredményesnek, ha a mérés/értékelés az adott alapkompenciák tekintetében

- szembesíti őket az elvárható szint és az ő jelenlegi szintje közötti különbségekkel
- szembesít a követelményekkel
- tájékoztatást, visszajelzést ad a fejlődésről
- viszonyításra ad módot
- minősít
- támogatást, ösztönzést ad a munkához
- segít a felkészülésben

- egyértelműen motivál a jobb teljesítményre
- megerősítést ad a tanulás értelméről
- megéreztetni a tudás, a jó teljesítmény örömét
- jelzést ad a felnőttek részéről érkező törődésről
- önértékelésre készítet

Ezeknek a kritériumoknak a méréshez kapcsolódó értékelés akkor felel meg, ha minden esetben

- személyre szóló
- fejlesztő, ösztönző (akkor is, ha diagnosztikus és akkor is, ha szummatív)
- semmiképp sem megtorló, fegyelmező eszköz
- folyamatos, következetes
- az intézményünk – diákok által is ismert és megértett – követelményrendszerét is tükrözi a személytelen, normatív standardokon túl (értékrendet tükröz, orientál)
- nem az egyént, hanem az aktuális teljesítményszintet értékeli
- az írásos és a szóbeli értékelés megfelelő arányban állnak
- tárgyyszerű
- félelemmentes, bizalmi légkörben történik

8.3. A fejlesztési program eredményessége

Az alapkészség-fejlesztési program eredményessége abban mérhető, mennyire segíti az egyes diákokat a szakmai alapkompenciák fejlesztésében.

Ennek megítélése során célszerű programunkhoz egy másik követelményrendszert rendelünk, viszonyítási pontként, cél-és iránynormaként.

Ez a rendszer tartalmazza azokat a kompetenciaterületeket, amelyeken a fiatalok, bármilyen szakmát tanulnak is jelenleg iskolánkban, az ismeret-készség-attitűd hármas összefüggésrendszerében képessé válhatnak a munkaerőpiac követelményeinek legalább átlagosan jól megfelelni.

Amíg a társadalmi-gazdasági folyamatok, trendek fölül nem írják, gyökeresen át nem alakítják a munka világának elvárásait az egyénnel szemben, addig elfogadhatjuk cél-és iránynormarendszerként az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák európai referenciakeretét, legalábbis azon kompetenciák tekintetében, amelyeket alapkészségfejlesztési programunkkal megcélozhatunk.

A referenciakeret nyolc kulcskompetenciát tételez:

1. Anyanyelvi kommunikáció
2. Idegen nyelvi kommunikáció
3. Matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák
4. Digitális kompetencia
5. A tanulás tanulása
6. Személyközi és állampolgári kompetenciák
7. Vállalkozói kompetencia
8. Kulturális kompetencia

Látható, hogy a nyolc kulcskompetencia közül négyet közvetlenül is megcéloz az alapkészségfejlesztési programunk: az anyanyelvi kommunikációt, az idegen nyelvi kommunikációt, a matematikai, természettudományi és technológiai kompetencia-területről a matematikai készségterületet és a tanulás tanulása kompetenciát, célzottan a tanulásmódszertan fejlesztésével.

A másik négy kompetenciaterület voltaképpen az előbbiek fejlettségének függvénye, bár, különösen a digitális kompetenciák működése fejlesztőleg hat az alapkompentenciák területén is.

Az egyes szakmákhoz kapcsolódó kompetenciák kifejlesztése az alapkompentenciákra épül.

A kulcskompetenciák fejlettségi szintje meg fogja határozni diákjaink jövőbeni munkavállalói/munkaerőpiaci értékét.

Már szakmát formális keretek között tanuló középiskolás diákként is akkor lesz sikeres, ha szövegértése és szövegalkotási készsége megfelelő alapot nyújt az egyes szakmai terminológia elsajátításához, feladatait ekkor tudja sikerrel végrehajtani, ha érti a konkrét ismereti tartalmakat, a követelményeket és tisztában van az elvárások rendszerével a munkafolyamatok, sőt, a munkahely, mint szociális közeg világában is.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciáját a referenciakeret a következőképpen definiálja: „A kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóbeli és írásbeli formában történő kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok teljes skáláján – a munkahelyen, otthon és a szabadidőben.”

Ha a diák, anyanyelvének értő használatában gyenge, e gyengeségből hamar lesz kommunikációs hátrány az interperszonális „kontextusok teljes skáláján”, amely aztán szintén rövid idő alatt képes általános társadalmi hátránnyá nőni.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése tehát azt a kommunikációs fejlesztést szolgálja, amely lehetővé teszi az adott szakma összes - középiskolás szintű, a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott - ismeretének megértését és azok készségszintű alkalmazását is.

Az idegen nyelvű kommunikáció kompetencia meghatározása a referenciakeretben hasonló az anyanyelvihez: „Az idegen nyelvi kommunikáció a gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésének, kifejezésének és értelmezésének képessége a társadalmi és kulturális kontextusok megfelelő skáláján – a munkahelyen, otthon, a szabadidőben, az oktatásban és képzésben – az anyanyelvtől különböző nyelve(ke)n, illetve az iskola tanítási nyelvén az egyéni igények és szükségletek szerint.”

Ennek megfelelően célozzuk alapkészség-fejlesztési programunkban az idegen nyelvi kommunikációt, hiszen ennek fejlettsége eldöntheti, hogy diákjaink munkavállalóként mennyire lesznek képesek szakmai tudásukat, tapasztalataikat külföldön is gyarapítani.

Idegen nyelvi kommunikációs kompetenciájuk fejlettsége magabiztosságot adhat számukra a más kultúrákban való eligazodáshoz, ezáltal hozzájárulhat sikerességükhöz, karrierjük építéséhez.

A matematikai kompetenciát a következőképpen definiálja a keretrendszer: „A legalapvetőbb szinten a matematikai kompetencia az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a százalékok és a törtek használatának képességét foglalja magában fejből és írásban végzett számítások során, különféle mindennapi problémák megoldása céljából.

Egy magasabb fejlettségi szinten a matematikai kompetencia a matematikai gondolkodásmód (logikus és térbeli gondolkodás) és a valóság magyarázatára és leírására egyetemesen használt matematikai kifejezésmód (képletek, modellek, geometriai ábrák, görbék, grafikonok) használatára való képesség és készség az adott kontextusnak megfelelően.”

Alapkészség-szinten fejlesztő munkánk során mi is ezt célozzuk meg: munkánkat akkor mondhatjuk sikeresnek, ha a diákjaink birtokába kerülnek a fent definiált kompetenciaelemeknek azért is, hogy igény és szükség esetén erre rá lehessen építeni a magasabb fejlettségi szint eléréséhez szükséges további tanulást.

Az alapszintű, de magabiztos matematikai műveleti tudás elengedhetetlen minden szakma elsajátításához és a munkavállalói szerepben megélt „mindennapi problémák megoldásához.”

A tanulás tanulása kompetencia definíciója: „A „tanulás tanulása” a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezésének és szabályozásának a képességét foglalja magában. Részt képezi a hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készségek különböző kontextusokban – otthon, a munkahelyen, az oktatásban és képzésben – történő alkalmazásának képessége. Általánosabban fogalmazva a tanulás tanulása erőteljesen befolyásolja azt, hogy az egyén mennyire képes saját szakmai pályafutásának irányítására.”

Fejlesztő munkánk során ennek a kompetenciának a megfelelő szintre hozása a legfőbb feladat.

Egész programunk akkor lesz sikeres, ha diákjainkat megtanítjuk tanulni és sikerül megszerettetni velük a tanulást. Ez utóbbit szolgálja a motivációfejlesztés is.

A munkamotiváció tartalmi elemei igen közel állnak a tanulási motiváció elemeihez. Kompetencia-fogalmunk döntő eleme az attitűd.

Az ismeret, ha nincs, pótolható. A készség, ha gyenge, fejleszhető. Az attitűd azonban, ha negatív, nagyon nehezen formálható. Mégis döntően ezen múlik diákjaink sikere, stabil, énerőiben magabiztos jelenléte a középiskolában és majd a világában is.

A motivációfejlesztő és a tanuláshoz – az élethosszig tartó tanuláshoz is – szükséges készségek fejlesztését célzó tevékenységünk működő és távlati célja alapvetően az, hogy diákjaink megfelelő szintű készségeiket tudják és akarják fókuszáltan implementálni a szakmai ismeretek és készségek elsajátításában akkor is, ha első körös szakmaválasztásuk sikeres volt és akkor is, ha korrekcióra kényszerülnek.

Tevékenységünk e téren is akkor sikeres tehát, ha diákjaink az ismeret, a készség és az attitűd szintjén is képesek és alkalmasak választott szakmájuk alapszintű elsajátítására, képesek és alkalmasak a szakmaválasztás korrekciójára anélkül, hogy bármilyen vonatkozásban sérülnének vagy hátrányba kerülnének, illetve képesek és alkalmasak a felnőttkori tanulásra, akár új szakmák elsajátítására, akár életviláguk átalakítására a formális, az informális és a nonformális tanulás segítségével.

(Az idézetek forrása: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/nemzetkozi-kitekintes/egesz-eleten-at-tarto>)